

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Åbo Akademin Saaristoinstituutti

Lundberg, Cecilia

Published in:
Skärgård

Published: 09/11/2022

Document Version
Accepted author manuscript

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Lundberg, C. (2022). Åbo Akademin Saaristoinstituutti. *Skärgård*, (Saaristo), 24-27. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202301316599>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Åbo Akademin Saaristoinstituutti

Teksti: Cecilia Lundberg

Saaristoinstituutti täyttää pian 50 vuotta. Koko toimintansa ajan instituutti on tehnyt työtä saariston kehittämiseksi kestävältä pohjalta. Instituutti perustettiin vuonna 1977 koordinoimaan ja kehittämään Åbo Akademiassa toteutettavaa saaristoon ja saaristoaiheisiin liittyvää tutkimusta ja opetusta. Instituutti tekee yhteistyötä järjestöjen, viranomaisten ja saaristokysymysten parissa toimivien henkilöiden kanssa alueellisella, valtakunnallisella, pohjoismaisella ja nykyisin myös kansainvälisellä tasolla.

Saaristoinstituutissa ajankohtaisen saaristotutkimuksen popularisointi ja siitä keskusteleminen nähdään tärkeänä osana toimintaa. Siksi instituutti myös julkaisee aikakauslehteä Skärgård. Lehti on yhtä vanha kuin instituutti. Se ilmestyy neljästi vuodessa tunnuslauseella ”kulttuuriperintöä vaaliva aikakauslehti”. Lehden painosmäärä on 1 200 kappaletta, ja vuonna 2014 se palkittiin kaupungin kulttuurijulkaisujen laatupalkinnolla. Luodakseen kosketuspintaa tutkijoiden ja saariston asukkaiden välille instituutti on järjestänyt vuodesta 2008 lähtien ”Saaristotutkimuksen foorumin” kahdesti vuodessa yhteistyössä Saaristomeren UNESCO-biosfäärialueen kanssa.

Saaristoinstituutti toimii Suomen ainoassa ruotsinkielisessä yliopistossa, Åbo Akademiassa. Läheisyys Lounais- ja Länsi-Suomen saaristoalueisiin takaa laajan saaristoon liittyvän monitieteellisen osaamisen. Tämä on Åbo Akademille ja samalla myös Saaristoinstituutille tärkeä voimavara ja mahdollisuus.

VUOSIEN VARRELLA Saaristoinstituutti on myös johtanut useita eri projekteja tai ollut niissä osallisena. Suurin niistä oli St. Olav Waterwayn – Pyhän Olavin merireitin – uuden pyhiinvaellusreitin kehittäminen Turun tuomiokirkolta Turunmaan ja Ahvenanmaan läpi Ruotsiin ja sieltä edelleen Trondheimissa sijaitsevalle Nidarosin tuomiokirkolle.

Tällä hetkellä instituutti keskittyy Habitability-hankkeeseen eli asuttavuuskonseptin kehittämiseen pienillä saarilla, mikä tarkoittaa moneen eri projektiin osallistumista teeman puitteissa. Asuttavuuskonsepti on työkalu – ensimmäinen lajissaan –, jonka avulla voidaan mitata saaristoyhdyskuntien elinvoimaa. Se on läheistä sukua YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden, Agenda 2030:n kanssa, mutta tuo aiheen hyvin paikalliselle tasolle. Tietyn paikan asuttavuus tarkoittaa, että sieltä löytyy työtä, asuntoja, koulu, lauttayhteyksiä, yhteisöllisyyttä ja niin edelleen – lyhyesti sanottuna kestävän yhteiskunnan edellytykset. Kestävä yhteiskunta huolehtii ihmisistään, luonnostaan ja ympäröivästä merestä tai vesistöistä.

TEEMAVERKOSTOSSA ”HABITABILITY – elinvoimaisten ja asuttavien saaristo- ja vesialueiden puolesta” asuttavuuskonseptin on tarkoitus kannustaa saaristoyhdyskuntien vahvistamiseen sekä luoda pohjaa toimivalle, valtakunnalliselle ruohonjuuritason verkostolle. Kaikki saarilla ja rannikkoseuduilla asuvat ovat tervetulleita mukaan verkostoon!

Instituutissa on myös vuoden 2022 aikana käynnistetty SALT-hanke – Skärgård och landsbygd i samverkan (Saariston ja maaseudun yhteistoimintaa). Tavoitteena on (koulu)aktiiviteettien kautta luoda positiivista kotiseutuidentiteettiä, jotta nuoret tulevaisuudessa saataisiin palaamaan kotiseudulleen. Esikuvana toimii Saaristomeren biosfäärialueen Biosfääriakatemian tekemä työ. Sekä Habitability-verkosto että SALT ovat kaksivuotisia hankkeita, joiden rahoitukseen on varattu noin puoli miljoonaa euroa.

ARTIKKELIN KIRJOITTAJA

CECILIA LUNDBERG on Åbo Akademin Saaristoinstituutin puheenjohtaja ja meribiologian tohtori.

KUVATEKSTI

1.

Kesäkuussa Saaristoinstituutti esitteli Habitability-konseptin ISISA-konferenssissa ”Islands – Nature and Culture”, johon kokoontui saaritutkijoita ympäri maailmaa. Europarlamentaarikko Tonino Picula, aiemmin Kroatian ensimmäinen ulkoministeri, nosti avajaispuheessaan esille Habitabilityn konferenssin tärkeimpänä aiheena. Vas. Cecilia Lundberg, Pia Prost, Christian Pleijel, Denis Baric ja Tonino Picula. Kuva: Mia Henriksson

2. + 4.

Tiina Saaresranta johtaa hanketta SALT – Skärgård och landsbygd i samverkan (Saariston ja maaseudun yhteistoimintaa), jonka tavoitteena on vahvistaa positiivista kotiseutuidentiteettiä lasten ja nuorten parissa. Kuva on Bengtskärin majakalta. Kuva: Mia Henriksson

3. Asuttavuus-hankkeen puitteissa on koottu 45 tärkeintä pienten saarten korkeaa tai matalaa asuttavuutta ilmentävää indikaattoria seitsemän osa-alueetta kattavaksi kehikoksi. Punainen ilmaisee heikkoa tilannetta, vihreä hyvää.